

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 287/2015-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Ulica L. Novomeského 25, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv a slobôd podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 23 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I dňa 18. novembra 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. mája 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci

namietaného porušenia jeho základných práv a slobôd podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 23 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej ako „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) dňa 18. novembra 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010 (ďalej aj „napadnutý postup“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je navrhovateľom v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 56/2010 proti Slovenskej republike v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky o *náhradu škody a nemajetkovú ujmu*.

Ako ďalej sťažovateľ v sťažnosti poznamenáva, v trestnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 5 T 52/2009 je v postavení obžalovaného a od 12. apríla 2014 do 15. januára 2015 sa nachádzal vo väzbe v [REDACTED]

[REDACTED], z ktorej bol na základe uznesenia Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15. januára 2015 „*ihneď prepustený z väzby na slobodu*“.

3. Sťažovateľ v sťažnosti, argumentujúc skutkovými okolnosťami prípadu, namieta nehumánne, ponižujúce a dôstojnosť znižujúce konanie voči jeho osobe nezákonným a protiústavným postupom okresného súdu, v dôsledku ktorého bol „... *dňa 18.11.2014 v skorých ranných hodinách policajtni ZVJS v* [REDACTED]... *predvedený na Okresný súd Bratislava I pred zákonnú sudkyňu vo veci sp. zn. 18 C 56/2010, a to všetko bez jeho predchádzajúceho vedomia o pojednávaní vo veci samej a bez poskytnutia primeranej 5 dňovej lehoty na pojednávanie...*“. Zdôrazňujúc pochybenie zákonnej sudkyne v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 56/2010, sťažovateľ poukazuje na sťažnosť adresovanú predsedníčke okresného súdu, ako i na sťažnosť na porušenie zásad dôstojnosti súdneho konania adresovanú Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky. Následne s poukazom na vybavenie sťažnosti zo strany vedenia okresného súdu sťažovateľ rozporuje samotný spôsob vybavenia predmetnej sťažnosti, s ktorým sa nestotožňuje, a zároveň poukazuje na svoju ďalšiu žiadosť adresovanú predsedovi krajského súdu o prešetrenie vybavenia zmienenej sťažnosti.

Ako ďalej sťažovateľ poznamenáva, s formalistickým vybavením sťažnosti zo strany podpredsedu krajského súdu sa rovnako nestotožnil a je toho názoru, že k vybaveniu sťažnosti zo strany krajského súdu došlo krajne formalisticky, pričom krajský súd sa „... *nevyrovnal so všetkými namietanými útokmi zo strany okresného súdu do integrity sťažovateľa, s nedôstojným a ponižujúcim zaobchádzaním so sťažovateľom dňa 18.11.2014*

vinou porušovateľa, a to všetko v čase, kedy jeho väzba v [REDAKOVANÉ] bola protiústavná a nezákonná... tak, ako to skonštatoval Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15.01.2015...“.

4. Následne, poukazujúc na odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15. januára 2015, sťažovateľ opätovne upriamuje pozornosť na pochybenie okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010, v dôsledku ktorého mal okresný súd vyvolať stav „... voči ktorému bol dňa 18.11.2014 sťažovateľ bezmocný a nemohol sa brániť predvádzaniu po spútaní policajtni ZVJS v putách... čo malo negatívny dopad na sťažovateľa - človeka, morálne narušilo integritu jeho osobnosti, narušilo profesnú, súkromnú a rodinnú sféru jeho života a zasiahlo do jeho práv na súkromie, a to všetko z dôvodu, že porušovateľ svojvoľne nerešpektoval zásadu primeranosti a zdržanlivosti a konal svojvoľne“. Podľa názoru sťažovateľa vinou okresného súdu došlo k neoprávnenému zásahu do jeho práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a povesti a sťažovateľ v dôsledku eskorty vykonanej 18. novembra 2014 a podrobne popísanej v podanej sťažnosti utrpel ujmu tak na fyzickom, ako aj psychickom zdraví. Sťažovateľ dôrazne poukazuje na brutalitu správania sa príslušníkov Policajného zboru pri realizácii eskortovania a v širších súvislostiach i na samotnú väzbu.

Ako ďalej sťažovateľ uvádza, «... počas pojednávania na Okresnom súde Bratislava I dňa 18.11.2014 vo veci sp. zn. 18C 56/2010 sa... nemohol plnohodnotne sústrediť na pojednávanie, prejednávajúcu vec, celý čas nad ním stál policajt - príslušník ZVJS, čím... psychicky trpel... bol nechutne pod psychickým tlakom, pod dohľadom eskorty, proces nebol „FAIR“ a to všetko vinou ústavne nekonformného a nezákonného postupu, svojvôle zo strany porušovateľa, zneužitím procesného práva...

Porušovateľ v dôsledku zneužitia inštitútu väzby, svojvoľného, nezákonného a protiústavného konania v rozhodnom období (02.09.2014 - 15.01.2015) sa nevyrovnal s tým, že sa vyžaduje, aby ujma, ktorú spôsobuje štát trestne stíhaným, bola čo najmenšia, aby boli čo najmenej obmedzovaní v slobode pohybu a pobytu, čo najmenej ponižovaní spútaním putami a vláčením eskortou na pojednávania, čo najmenej vystavovaní strate súkromia a nevyhnutnému pohodliu obvyklého spôsobu života.».

5. Na základe uvedeného sťažovateľ v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom rozhodol, že:

„1. Základné práva a slobody [REDAKOVANÉ] chránené podľa čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 17 ods. 1, ods. 2, čl. 19 ods. 1, ods. 2, čl. 23 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v spojení podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I dňa 18.11.2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 294,08 €, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne - advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

8. Sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený advokátkou, v petite podanej sťažnosti namieta porušenie v bode 1 označených práv a slobôd výlučne postupom okresného súdu dňa 18. novembra 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010 (ktorým okresný súd nariadil jeho predvedenie na pojednávanie nariadené na 18. november 2014 bez jeho predchádzajúceho vedomia o pojednávaní vo veci samej a bez poskytnutia minimálnej 5-dňovej lehoty na prípravu na pojednávanie), a nie aj následné akty či už zo strany vedenia okresného súdu, alebo zo strany vedenia krajského súdu (bod 3). V kontexte uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Keďže teda sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti napáda len postup okresného súdu dňa 18. novembra 2014, ústavný súd sa zameral na včasnosť podania ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľa.

9. Z obsahu sťažovateľom priložených listín považoval ústavný súd za preukázané, že sťažnosť bola podaná po lehote, keďže zo zápisnice o pojednávaní okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010 z 18. novembra 2014 ústavný súd v zhode s tvrdením samotného sťažovateľa bol toho názoru, že sťažovateľom napadnutý postup okresného súdu bol skutočne realizovaný 18. novembra 2014, keď v úvode konštatoval, že žalobca bol včas predvedený, a následne po otvorení pojednávania samotný sťažovateľ žiadal odročiť

pojednávane z dôvodu, že „... *nemal dostatočný čas na prípravu na pojednávanie. Dozvedel sa o TP až dnes, keď prišli pre mňa príslušníci PZ. Vo väzbe nemám žiadne materiály, vzťahujúce sa k danej veci...“*.

10. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03). Pretože sťažovateľ podal sťažnosť na ústavnom súde zjavne po uplynutí 2-mesačnej lehoty (bod 9), ústavný súd musel sťažnosť odmietnuť ako oneskorene podanú.

11. Ústavný súd, poukazujúc na dikciu ustanovenia § 20 zákona o ústavnom súde, zároveň zdôrazňuje, že hoci sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovanej zástupkyne, ktorá koncipovala aj samotnú sťažnosť podanú ústavnému súdu, s návrhom doručil i splnomocnenie pre advokátku na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, predmetné splnomocnenie vykazovalo nedostatky. Predloženie splnomocnenia je pritom povinnosťou vyplývajúcou z už citovaného § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom. Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje. V naznačenom rozsahu splnomocnenie doručené sťažovateľom spolu s ústavnou sťažnosťou vykazovalo vady neurčitosti, pretože v ňom nebolo vymedzené, akej veci sa (v konaní pred ústavným súdom) týka. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vykazuje i nedostatok náležitostí predpísaných zákonom.

12. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

13. Z uvedených dôvodov (bod 9 a 11) ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia. Keďže sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

14. Nad rámec uvedeného ústavný súd v závere poznamenáva, že pokiaľ nosnými dôvodmi podanej sťažnosti boli neprípustné zásahy, brutalita či samotné poníženie sťažovateľa pri realizácii predvedenia na pojednávanie nariadeného na 18. november 2014, tak v kontexte uvedeného v rámci konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 C 56/2010 zákonná sudkyňa dala výlučne len pokyn na predvedenie sťažovateľa na nariadené pojednávanie, pričom samotné vykonanie predvedenia bolo v kompetencii [REDAKOVANÉ], a teda zákonná sudkyňa samotný akt predvedenia

nerealizovala. Navyše, pokiaľ ide o prieťahy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 56/2010 (zmienené sťažovateľom v jeho sťažnostiach adresovaných vedeniu okresného súdu, ako i krajského súdu), tieto boli predmetom rozhodovania zo strany ústavného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. IV. ÚS 534/2013 a sp. zn. II. ÚS 146/2015.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2015